

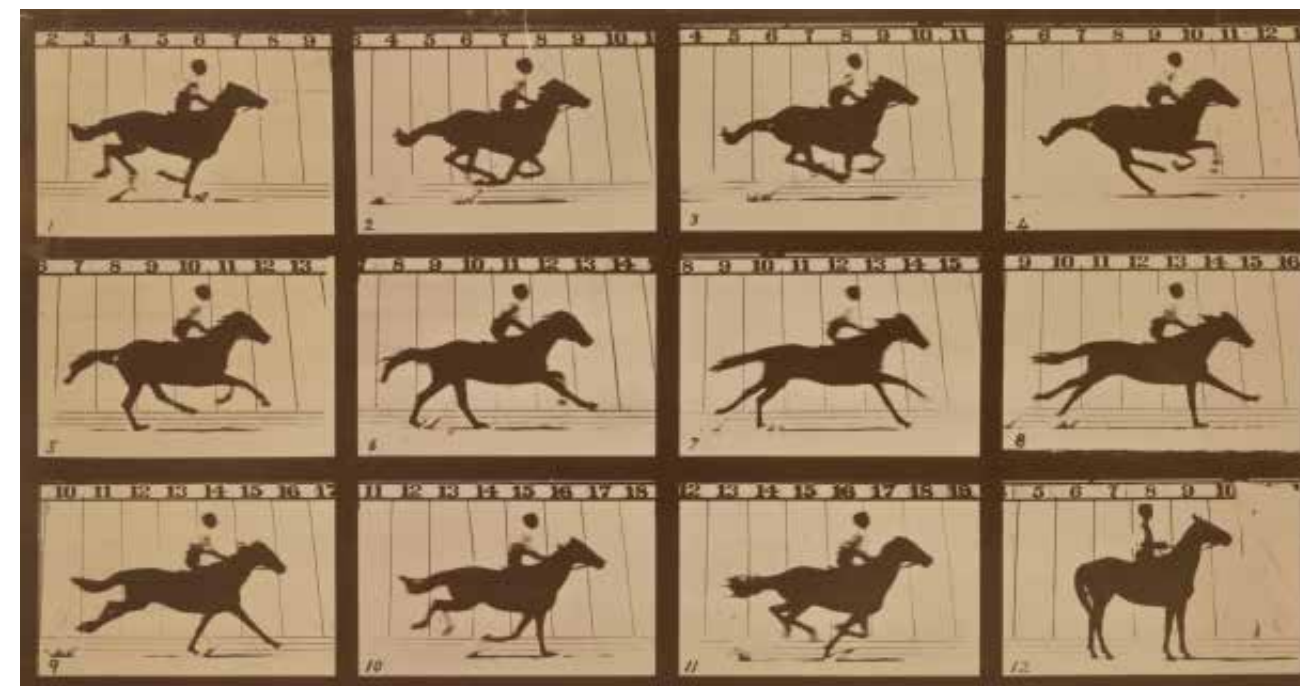

MARTIN: A századok során az emberek számos módon hitték el az emberi szemmel, hogy a képek mozognak. A zoetróppal – ami egy képeket forgató dob – vagy a pörgetős füzettel a mai napig elszórakozunk. A mögöttes tudomány valójában egészen egyszerű. Ha a szem másodpercenként több mint tizenhat képet lát, összefűzi őket egyetlen „mozgóképpé”. Természetesen ez csak illúzió. Szigorú értelemben vett mozgókép nem létezik, csak állóképek sorozata.

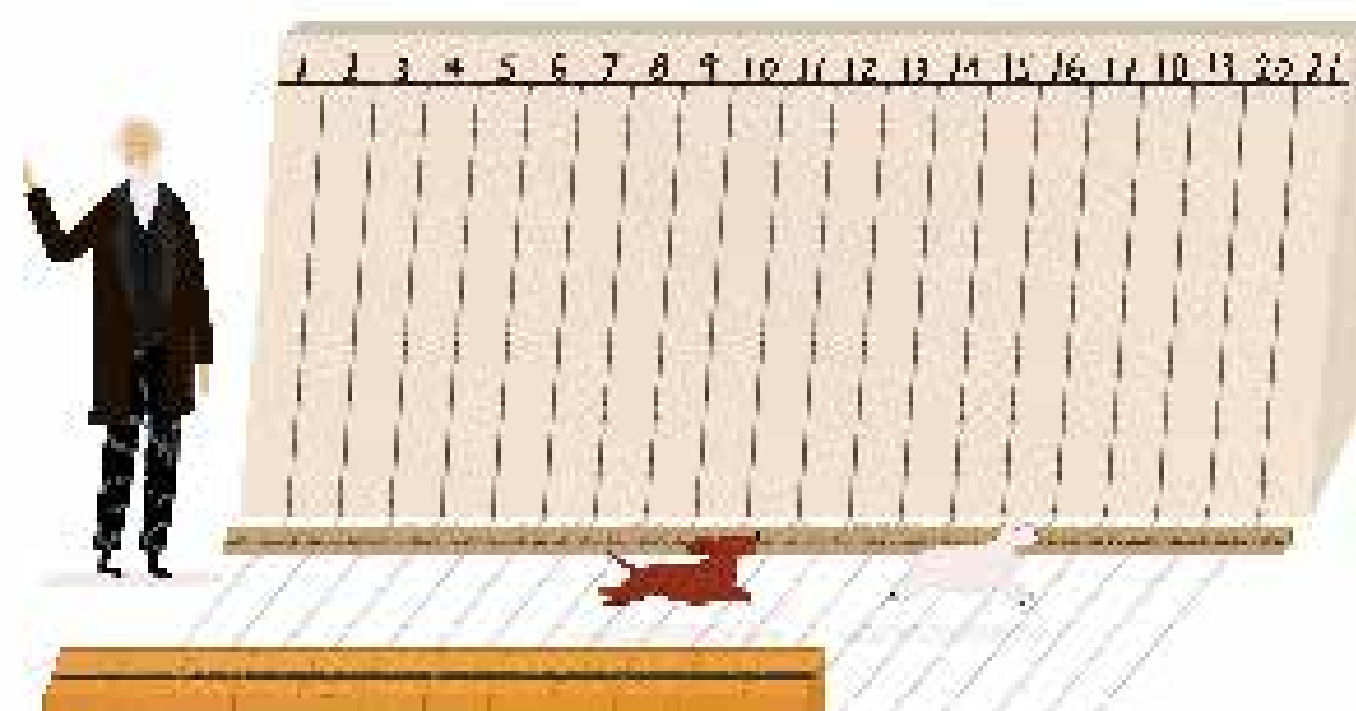
1878-ban Eadweard Muybridge megtalálta a módját, hogy lefényképezzen egy gyorsan mozgó lovat. Szálakat húzott ki egy versenypályán, amik megrántva megnyitották a pálya mellett elhelyezett fényképezőgépek zárját. Muybridge lovokról és emberekről készült képei még nem igazán mozgóképek, de visszatekintve rájuk, láthatjuk bennük a film csíráját.

DAVID: Muybridge rendszerében sok fényképezőgép kattant el, ahogy a ló elhaladt előttük. De amint feltalálták a kamerát, ami képes volt követni a lovat, a kísérleteinek vége szakadt. A film vette át a helyüket. Muybridge bizonyos értelemben néhány másodperces, apró kis drámákat hozott létre; a film egyszerűen átvette a szerepét.

MARTIN: Franciaországban Étienne-Jules Marey szintén kísérletezett a mozgás fényképezésével. Az ő fényképein több mozdulat látszott egyazon képen. Ez az információ az emberek és állatok mozgásáról, ami ahhoz túl gyors volt, hogy az emberi szem észlelje, nagyon felkeltette néhány művész érdeklődését.

Eadweard MUYBRIDGE: A mozgó ló, 1878

MARTIN: Az első nyilvános filmvetítést a Lumière fivérek tartották Párizsban 1895. december 28-án. Leadták az első filmet, amit valaha készítettek, egy 46 másodperces jelenetet, amelyen munkások lépnek ki a lyoni Lumière gyár kapuin. Nem volt különösebben érdekes – de már önmagában szórakoztató volt, hogy a kép mozgott!

Egy másik francia filmes, Georges Méliès fantáziadús előadással alakította a sima mozgó képeket. Méliès remekműve az *Utazás a Holdba* volt. 1902-ben készítette, hatvanhét évvel az első holdra-szállás előtt. Az első kamerákat még nem lehetett elmozdítani, nem tudták követni a színészeket, tehát a film valójában felvett színpadi előadás volt. Jelenetről jelenetre forgatták. A fantasztikus űrutazást egy saját építésű stúdióban vették fel, tele volt kimunkált jelmezekkel, kellékekkel és filmtrükkökkel. Minden képkockát kézzel színezték ki, ahogy az a filmezés hajnalán jellemző volt.

Georges MÉLIÈS: *Utazás a Holdba*, 1902

WALT DISNEY PRODUCTIONS: *A dzsungel könyve*, 1967

DAVID: A rajz mindig is részét képezte a mozgóképek történetének. Az elefánt járásáról többet megtanulhatunk, ha *A dzsungel könyve* című Disney-rajzfilmet nézzük, mint egy fényképből. Ez azért van, mert a művészek, akik a képsort megrajzolták, nagyon alaposan megvizsgálták, majd nagyon világosan ábrázolták az állatok izmainak és csontjainak mozgását.

DAVID: A mozgás nélkülözhetetlen a filmekben! Hiszen a mozgást nézed, aztán gondolkodás nélkül be kell fogadnod. A hangosfilm előtt teljesen a mozgásra hagyatkoztak, mivel többek között az szögezi a vászon elé a nézőt. A némafilmekben nagyon sokat mozogtak a szemek. A szemeket sminkkel kihangsúlyozták. Az olyan színészek, mint Charlie Chaplin (szemközti kép), mindig néztek, hol erre, hol arra, a szemükkel beszéltek, és eltűzöttan gesztikuláltak. A hangosfilm megjelenésével a mozgás visszafogottabbá vált. A színészeknek a mikrofon közelében kellett maradniuk, hogy a hangjukat felvehessék. Ennek tudatában néhány jelenet nagyon mókásnak hat.

CHARLIE CHAPLIN, 1931

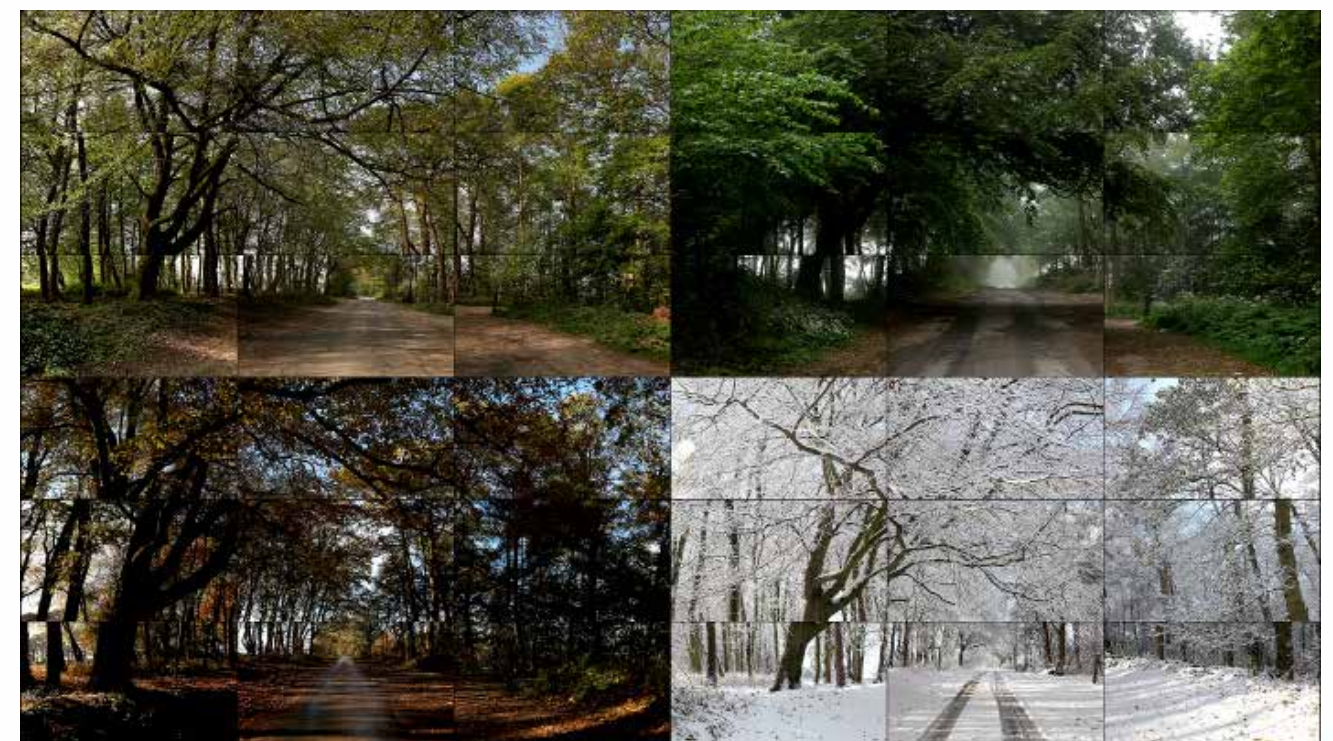
Victor FLEMING: Óz, a csodák csodája, 1939

MARTIN: A Technicolor film 1938 körül jelent meg. Az 1939-es Óz, a csodák csodája fekete-fehéren indul, Kansasban; a tornádó után Dorothy és Totó Manó földön ébrednek, és tetőtől talpig színesek. A közönség le volt nyugózva. A Technicolorban a piros hihetetlenül élénk volt, ezért lett Dorothy papucsja rubinvörös, és nem ezüst, ahogy a könyvben.

A 20. század során a filmforgatás technikája gyorsan fejlődött, és minden egyes változás a történetmesélés új módját vetette fel. Ma már nézhetünk filmeket 3D-ben, és a filmtrükkök még káprázatosabbak. A mozgóképek egy fontos, kézenfekvő szempontból más, mint a többi kép: mozog. De attól még kép.

DAVID: Képtárakban is találkozhatunk mozgóképekkel; ott lógnak a falon a festmények mellett. De ezektől nem várjuk el, hogy történeteket meséljenek. És eldönthetjük, mennyi időt töltünk előttük. Filmre vettem a Woldgate-i erdőt Yorkshire keleti részén, és elkészítettem mozgóképek egy sorozatát Négy évszak címmel. Ha leülsz, minden irányból ezek vesznek körül, és nézheted az erdőt tavasszal, nyáron, ősszel és télen.

Van egy fontos különbség az állókép és a film között: festmény esetén te uralod az időt; a film viszont rád erőlteti a saját idejét. Ha valaki azt mondja, „Gyere át, nézd meg a világ legjobb filmjét!”, talán azt feleled, „Majd máskor”. Mert nem kevés időt rá kell szánni. Egy festményre nem.

David HOCKNEY: A négy évszak, Woldgate-i erdő (2011. tavasz, 2010. nyár, 2010. ősz, 2010. tél), 2010–11

